

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و برزنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

برگرفته از : د کرادله – The Cradle – ۵ اپریل ۲۰۲۲*
نویسنده: م. ک. بهادر اکومار MK Bhadrakumar
مترجم: سایت «۱۰ مهر»
۱۸ اپریل ۲۰۲۲

ایالات متحده عمران خان را برکنار می‌کند

واشنگتن دوستان قدیمی‌اش در اسلام‌آباد را برای برکناری عمران خان دوباره فعال کرده است، اما عمران خان نیز بذر نارضایتی گسترده‌ای را از گارد قدیمی و حامیان امریکائی آنها در افکار عمومی پاکستان کاشته است. و یاران داخلی و خارجی خان نیز بیکار نخواهند نشست.

The US may control a handful of Pakistani political and military officials, but PM Imran Khan owns the street.
Photo Credit: The Cradle

چهارشنبه گذشته، وانگ بی، مشاور دولتی و وزیر امور خارجه چین، در جریان دیدار با شاه محمود قریشی، وزیر امور خارجه پاکستان در شهر تونشی در استان آنهویی در شرق چین، این اظهارات قابل تأمل را بیان کرد که به «محافظة در برابر سرریز اثرات منفی بحران اوکراین» در منطقه آسیا نیاز داریم:

«ما نمی‌توانیم اجازه دهیم ذهنیت جنگ سرد به منطقه آسیا بازگردد. امکان تکرار تقابل اردوگاهی در آسیا غیرممکن است. ما نباید اجازه دهیم که دولت‌های کوچک و متوسط منطقه به ابزار یا حتی قربانی بازی قدرت‌های بزرگ تبدیل شوند. طرف چینی قصد دارد در کنار پاکستان و کشورهای همسایه در همین راستا حرکت کند و نقش سازنده‌ای در تضمین صلح منطقه‌ای و جهانی داشته باشد و سهم خود را در آسیا ایفا کند»

عجیب است، همانطور که معلوم شد، این آخرین سفر قریشی به خارج از کشور به‌عنوان دیپلمات ارشد پاکستان نیز بود. بلافاصله پس از بازگشت به خانه، دولت او سقوط کرد و در وضعیت تیره‌ای قرار گرفت که دقیقاً همان چیزی است که وانگ ئی درباره آن هشدار داده بود.

آیا وانگ ئی پیشگویی کرد؟ ما ممکن است هرگز ندانیم، اما نمی‌توان تصور کرد که او از تشنج‌های موجود در سیاست داخلی پاکستان که از خارج دامن زده می‌شود، و منجر به تغییر رژیم در آخر هفته گذشته شد، بی‌اطلاع بوده است. از همه گزارش‌ها، تلاش برای کودتا در پاکستان بر اساس خط انگلیس - امریکائی آشکار شد. نخست‌وزیر عمران خان مدعی شد که مدارک مستندی در اختیار دارد که نشان می‌دهد بلندپایه ترین مقام وزارت خارجه امریکا که با منطقه سروکار دارد، دونالد لو، معاون وزیر امور خارجه امریکا در امور آسیای جنوبی و مرکزی، پیامی تهدیدآمیز از طریق سفیر واشنگتن در پاکستان مبنی بر این که زمان او در اسلام‌آباد به‌عنوان نخست‌وزیر به پایان رسیده است، برای او ارسال کرده است.

عمران خان همچنین مدعی شد که سفارت ایالات متحده در اسلام‌آباد با ایجاد روابط دوستانه برای سیاستمداران محلی که متعاقباً از دولت ائتلافی وی جدا شده‌اند، برادری کرده است. واشنگتن این اتهامات را به‌طور مبهمی نادیده گرفته است.

به گفته خان، جدا از سیاست خارجی مستقل و امتناع سرسختانه او از ایجاد پایگاه‌های نظامی ایالات متحده در پاکستان، سفر رسمی او به مسکو در ماه فبروری، مصادف با آغاز عملیات ویژه روسیه در اوکراین بود که بیش از همه واشنگتن را تحریک کرد.

جنرال قمر جاوید باجوا، فرمانده قدرتمند ارتش، در پس‌زمینه تحولات سیاسی پرتلاطم در پاکستان، روز شنبه به موضوعی غیرعادی پرداخت - روسیه. او آشکارا از روسیه به‌خاطر عملیات ویژه‌اش در اوکراین انتقاد کرد و آن را یک «تراژیدی بزرگ» که هزاران کشته و میلیون‌ها آواره و «ویرانی نیمی از اوکراین» خواند و خواستار توقف فوری آن شد.

وی خاطر نشان کرد که پاکستان از زمان استقلال خود از روابط دفاعی و اقتصادی بسیار خوبی با اوکراین برخوردار بوده است، اما روابط با روسیه به دلایل متعدد برای مدت طولانی «سرد» بوده و پاکستان از طریق هواپیماهای نیروی هوایی پاکستان کمک‌های بشردوستانه به اوکراین ارسال کرده است و این کار را ادامه خواهد داد.

نکته قابل توجه این که، باجوا همچنین اظهار داشت که «ما یک رابطه ستراتیژیک طولانی و عالی با ایالات متحده داریم» و پاکستان به‌دنبال توسعه و گسترش روابط با چین و ایالات متحده «بدون تأثیر بر روابط ما با [هر دو] است.» بدون شک، جنرال قدرتمند با نگاهی به واشنگتن صحبت کرد و بشدت از انتقال سیاسی در کشورش آگاه بود و مراقب بود که خود را در «سمت درست تاریخ» قرار دهد.

پیام باجوا به واشنگتن سه‌جانبه بود: یکی، او در شور و شوق عمران خان برای روابط نزدیک با روسیه شریک نبوده است. دو، او در سیاست خارجی «ضد امریکائی» عمران خان شریک نبوده است. و سوم، او اجازه نخواهد داد که اتحاد پاکستان با چین بر تمایل او برای تعمیق روابط با ایالات متحده سایه افکند.

اشتباه نکنید، جنرال‌های پاکستانی اولین و آخرین سیاستمداران کارکننده هستند. به همین دلیل است که چین و روسیه بشدت از اهمیت ژئوپلیتیک رویداد تغییر رژیم در اسلام‌آباد آگاه می‌باشند. اظهارات پیشگویانه وانگ ئی در گزارش روز دوشنبه کومرسانت بانفوذ روسی که براساس نظر کارشناسان در مسکو تنظیم شده بود، بازتاب یافت:

«بویایی بحران کنونی نشان می‌دهد که پاکستان در آستانه تغییر قدرت قرار دارد که ممکن است بسیاری از توافقات با مسکو را باطل کند، با توجه به این که رژیم جدید پاکستان که در چند ماه آینده تشکیل می‌شود بسیار طرفدار امریکا خواهد بود.»

به گفته مدیر مرکز تحلیلی انجمن دانشمندان علوم سیاسی روسیه مستقر در مسکو، آندری سرنکو، «جای نگرانی خاصی ناشی از این واقعیت است که ... باجوا آشکارا از دشمنان روسیه حمایت می‌کند. جابه جایی وزنه‌های سنگین نظامی - سیاسی در پاکستان به سمت ایالات متحده ممکن است پیامدهای منفی بسیار بیشتری برای آن [روسیه] در منطقه آسیای مرکزی هم‌مرز با افغانستان داشته باشد. عناصر متخاصم و افراطی طالبان که به‌طور سنتی تحت کنترل سرویس‌های ویژه پاکستان هستند و همچنین گروه‌های تروریستی دولت اسلامی و جماعت انصارالله علاقه خود را برای گسترش جهاد در خارج از مرزهای افغانستان از دست نداده‌اند»

به همین ترتیب، وادیم کوزیولین، یکی از اعضای هیأت علمی آکادمی دیپلماتیک وزارت خارجه روسیه، صریحاً هشدار داد: «فشار واشنگتن بر دولت پاکستان ناگزیر به پیچیده شدن وضعیت امنیتی در منطقه آسیای مرکزی و ظهور خطرات جدید برای کشورهای CSTO» می‌شود.

به‌طور خلاصه، کارشناسان روسی پیش‌بینی می‌کنند که سیاست‌های دوستانه عمران خان که به‌دنبال ادغام اوراسیا است، معکوس شود. چین نیز نگران خواهد بود که یکی از اولویت‌های اصلی ایالات متحده تضعیف طرح کمربند و جاده (BRI) است که پاکستان قطب اصلی آن می‌باشد. یقیناً ایالات متحده نمی‌خواهد اسلام‌آباد تسهیل‌کننده‌ای برای گسترش نفوذ چین در افغانستان باشد. وانگ‌ئی در سفر اخیر خود به کابل، به رهبری دولت موقت طالبان پیشنهاد داده بود که کریدور اقتصادی چین - پاکستان (CPEC)، برچمدار BRI، به افغانستان گسترش یابد.

از دیدگاه ایران نیز، هر گونه افزایش حضور امریکا در پاکستان، به‌ویژه اگر پایگاه‌های ایالات متحده بازگشایی شوند، پیامدهای امنیتی جدی خواهد داشت. مذاکرات در وین برای احیای برجام هنوز به نتیجه نرسیده است و در هر صورت، حتی با لغو تحریم‌های امریکا، انتظار می‌رود ستراتیژی مهار واشنگتن علیه ایران به شکل جدیدتری ادامه یابد. دستور کار اجلاس اخیر امضاکنندگان توافقنامه ابراهیم، مصر و ایالات متحده (به میزبانی اسرائیل)، ایجاد رویکردی هماهنگ برای مقابله با سیاست‌های منطقه‌ای ایران بود.

پاکستان سابقه همسویی با متحدان خلیج فارس امریکا در رقابت با ایران را دارد. عمران خان از آن مسیر منحرف شد و واقعاً به‌دنبال نزدیکی با تهران بود. مطمئناً، واشنگتن رژیم جدید اسلام‌آباد را تشویق خواهد کرد تا به موقعیت پیش فرض خود بازگردد.

هدف گسترده‌تر ایالات متحده عقب انداختن حضور چین در منطقه خلیج فارس خواهد بود. بنابراین، به دلایل مختلف، در حالی که در محاسبات ستراتیژیک ایالات متحده، پاکستان همیشه یک بازیگر مهم باقی می‌ماند، در شرایط کنونی، همسویی مجدد جهانی، به یک رابطه محوری تبدیل می‌شود. ارتش پاکستان دارای سوابق بی‌عیب و نقصی در تأمین منافع منطقه‌ای امریکا می‌باشد - و توانایی و «تخصص» نادری برای انجام این کار دارد - که در شرایط کنونی هیچ کشور مسلمانی حاضر به انجام آن نیست.

ایالات متحده ممکن است بتواند روی جنرال‌های پاکستانی حساب کند تا اطمینان حاصل شود که عمران خان دیگر هرگز به قدرت باز نمی‌گردد. اما تناقض در این است که روایت هیجان‌انگیز او - علیه فساد، عدالت اجتماعی و نیز جنبه‌های اسلام‌گرایی و «ضد امریکائی‌گرایی» - ریشه‌های عمیقی در خاک پاکستان دوانده است که غلبه بر آن دشوار

خواهد بود. احزاب اصلی اپوزیسیون با توجه به سابقه فساد و روابط خویشاوندی که در قدرت دارند، به‌طرز نامیدکننده‌ای از نظر افکار عمومی بی‌اعتبار هستند.

بنابراین، سؤال بزرگ این است: چه کسی محصول ایده‌های انقلابی عمران خان را درو خواهد کرد؟ البته یک دوره طولانی آشفتگی سیاسی دور از انتظار نخواهد بود. اکنون، در چنین سناریویی، نقش ارتش بسیار تعیین‌کننده می‌شود. اهداف آتی رهبری نظامی همچنان نامشخص است. به‌طور سنتی، رهبران نظامی پاکستان طرفدار ایالات متحده بوده‌اند و به‌نوبه خود، واشنگتن همیشه ستاد عمومی (GHQ) در راولپندی را به‌عنوان طرف مذاکره شماره یک خود می‌داند. ارتش دخالت در سیاست‌های غیرنظامی را انکار می‌کند، اما جنرال‌ها در گذشته هرگز از سوءاستفاده از هرج و مرج سیاسی برای به‌دست گرفتن قدرت دریغ نکرده‌اند. البته، حمایت ایالات متحده از چنین اقدامی ضروری است و اینجاست که شاخه زیتون باجوا به واشنگتن دستور کار سیاسی را تعیین می‌کند.

[۸۷۸۳* https://thecradle.co/Article/columns/](https://thecradle.co/Article/columns/۸۷۸۳*)